

МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

Романенко О. В.

*доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології,
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Гурняк О. М.

*кандидат біологічних наук,
старший викладач кафедри біології,
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Кравчук М. Г.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри біології,
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Законом України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» № 1053-IX від 3 грудня 2020 року до числа фахівців з реабілітації віднесено широке коло медичних працівників, зокрема й асистентів фізичних терапевтів та ерготерапевтів, підготовка яких здійснюється в закладах вищої освіти [1]. Зараз бажаючі оволодіти професією асистента фізичного терапевта можуть пройти навчання за Освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» (спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»). Відповідним Стандартом вищої освіти [2] передбачено, що підготовка таких фахівців має відбуватися із урахуванням у тому числі досягнень медико-біологічних наук. Тому логічним стало включення навчальної дисципліни «Медична біологія» до Освітньо-професійних програм згаданого спрямування, що впроваджуються у ряді закладів вищої освіти [3; 4]. Ця природничо-наукова дисципліна є зосередженою на фундаментальних питаннях, що стосуються забезпечення життєдіяльності людини та її відносин з оточуючою біотою, є спрямованою на розкриття механізмів, завдяки

яким здійснюється відновлення та підтримання здоров'я людини і які реалізуються на різних рівнях організації життя: на молекулярному, на клітинному, на організмовому тощо [5; 6; 7]. Під час вивчення медичної біології здобувачі вищої освіти оволодівають необхідними медичному працівникові знаннями та практичними навичками з біології клітини, з біології індивідуального розвитку, з основ генетики людини, з екології та медичної паразитології. При цьому в ході організації навчального процесу з названої дисципліни мають враховуватися психологічні особливості студентів і повинно передбачатися звернення їхньої уваги на біоетичних аспектах застосування набутих ними знань та умінь [8; 9].

Підґрунтям для ефективної аудиторної та позааудиторної роботи з медичної біології майбутніх фахівців з фізичної терапії мають слугувати отримані ними напередодні вступу до закладу вищої освіти знання з біології людини, з загальної біології, з біології тварин, з біології рослин [10; 11; 12; 13]. Зі згаданими вище акцентами на природничій підготовці бакалаврів фізичної терапії кореспондується включення до програм їхньої підготовки в ряді зарубіжних університетів таких навчальних дисциплін як «Прикладна біологія», «Медична генетика» [14].

При формуванні Освітньо-професійних програм з метою забезпечення підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація» (спеціалізація 227.01 «Фізична терапія») розробниками враховуються особливості бачення науково-педагогічними працівниками саме конкретного закладу вищої освіти оптимальних напрямків та підходів до підготовки асистентів фізичних терапевтів, тому очікуваними стають у таких Освітньо-професійних програмах певні відмінності в назві навчальної дисципліни, якою передбачається викладання студентам актуальних питань біології клітини, біології індивідуального розвитку, основ генетики людини, екології, медичної паразитології, в кількості передбачених для такої навчальної дисципліни кредитів за Єдиною кредитно-трансферною системою й у співвідношенні навчальних годин виділених для лекцій, практичних занять, самостійної позааудиторної роботи студентів, у формі підсумкового контролю тощо [2; 3; 15; 16].

Література

1. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 3 грудня 2020 року № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
2. Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 19 грудня 2018 року № 1419. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya->

standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-227-fizichna-terapiya-ergoterapiya-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti

3. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.1. «Фізична терапія», галузі знань 22 «Охорона здоров'я». – Львів: Вищий приватний навчальний заклад «Львівський медичний університет», 2023. URL: <https://medinstytut.lviv.ua/op-227/> <https://medinstytut.lviv.ua/wp-content/uploads/OPP-Therapy-and-Rehabilitation-2023.pdf>

4. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.1 «Фізичний терапевт», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: «Бакалавр фізичної терапії». – Київ: Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1NhFVe3Xkr6SrpoQN6k4ovX3Dky-1gcQp/view>

5. Медична біологія: Підручник / В.П. Пішак, Ю.І. Бажора, Ш.Б. Брагін, З.Д. Воробець, С.І. Дубінін, Г.Ф. Жегунов, Л.Є. Ковальчук, В.О. Корольов, О.В. Костильов, Н.А. Кулікова, Р.П. Пісун, О.В. Романенко, О.Г. Слесаренко, М.В. Стеблюк, С.М. Федченко; За ред. В.П. Пішака, Ю.І. Бажори. Видання 3-є. Вінниця: НОВА КНИГА, 2017. 608 с.

6. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич, О.В. Костильов; За ред. О.В. Романенка. 2-є вид. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.

7. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич, Н.Б. Власова-Шаніна, О.В. Костильов; За ред. О.В. Романенка. Київ: Здоров'я, 2005. 372 с.

8. Погоріла І.О., Романенко О.В. Психолого-педагогічні аспекти організації екологічної освіти у вищих навчальних закладах. Екологія: вчені у вирішенні проблем науки, освіти і практики: збірник доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (24–25 травня 2007 р., м. Житомир). Житомир: Видавництво «Державний агроекологічний університет», 2007. С. 230–234.

9. Романенко О.В. Психологічні аспекти професійного становлення студента-майбутнього лікаря. Проблеми загальної та педагогічної психології: збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України [За ред. С.Д. Максименка]. Том. XII, Ч. 1. Київ. 2010. С. 497–517.

10. Біологія. Ч.1. Ботаніка: навчальний посібник для вступників до Національного медичного університету імені О.О. Богомольця / О.В. Романенко, О.В. Головченко, О.А. Жгут, М.Г. Кравчук; За

редакцією О.В. Романенка. Видання 2-ге, виправлене. Київ: КІМ, 2019. 88 с.

11. Біологія. Ч. 2. Зоологія: навчальний посібник для вступників до Національного медичного університету імені О.О. Богомольця / О.В. Романенко, О.В. Головченко, О.А. Жгут, М.Г. Кравчук; За редакцією О.В. Романенка. Видання 2-ге, виправлене. Київ: КІМ, 2019. 112 с.

12. Біологія. Ч.3. Біологія людини: навчальний посібник для вступників до Національного медичного університету імені О.О. Богомольця / О.В. Романенко, І.О. Погоріла, М.Г. Кравчук, Л.В. Чернобровкіна; За редакцією О.В. Романенка. Видання 2-ге, виправлене. Київ: КІМ, 2019. 116 с.

13. Біологія. Ч.4. Загальна біологія: навчальний посібник для вступників до Національного медичного університету імені О.О. Богомольця / О.В. Романенко, О.А. Жгут, М.Г. Кравчук, О.В. Головченко; За редакцією О.В. Романенка. Видання 2-ге, виправлене. Київ: КІМ, 2019. 136 с.

14. Базильчук О.В., Сущенко Л.П. Характеристика італійського досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії у вищих навчальних закладах. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2017. Вип. 2. С. 150–155.

15. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.01 «Фізична терапія», освітня кваліфікація: «Бакалавр фізичної терапії». – Харків: Харківська державна академія фізичної культури, 2023. URL: <https://khdafk.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/opp-fizychna-terapiya.pdf>

16. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація 227.01 «Фізична терапія», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», освітня кваліфікація: «Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії». – Тернопіль: Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського, 2023. URL: https://drive.google.com/file/d/1_iWeOYTc-8YRo_BrSIxfv3VVQOYJh1O/view